

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Лаура Иванова Димитрова относно дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“, професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по (Методика на обучението по изобразително изкуство)

Тема на дисертацията:

Прилагане на съвременните методи за възпроизвеждане на художествени произведения при обучението по изобразително изкуство в начален курс

Автор: **Майа Борисова Антова**

докторант към КАТЕДРА „ВИЗУАЛНИ ИЗКУСТВА“,

ФАКУЛТЕТ ПО НАЧАЛНА И ПРЕДУЧИЛИЩНА ПЕДАГОГИКА,

СУ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

Научен ръководител: **доц. д-р Анна Цоловска**

Дисертационния труд е структуриран в три глави, увод и заключение и включва 309 страници, от които 232 страници основен текст и 62 страници приложения в самостоятелно книжно тяло, които илюстрират основни глави от дисертацията и са хронологично подредени.

Дисертационният труд съдържа още 2 схеми и 7 таблици.

В приложенията има 132 фигури, от които 22 диаграми; 4 въпросника; 12 страници текст от видеоинтервюта със студенти; описани са

45 дигитални програми за редактиране и рисуване със свободен достъп, представени са 2 видеоурока и 1 мултимедийна слайд презентация.

Библиографията се състои от 101 литературни източника, от които 43 на кирилица, 13 на латиница, 39 интернет източника и 6 нормативни документа.

Дисертационният труд разглежда ролята на дигиталните технологии в съвременния свят и динамичните промени, които настъпват в различни сфери на живота под тяхното влияние.

Темата на дисертацията е формулирана по начин, който до сега не е представян в научната литература.

В увода на дисертацията е обоснована актуалността на проблема, определени са обектът и предметът на изследване, основната цел, понятийният апарат, описани са основните изследователски методи, формулирана е работна хипотеза. Изтъкната е необходимостта от подобен род изследване, като са отчетени два основни фактора, налагащи неговото осъществяване: „нуждата от разбиране на особеностите на съвременното изкуство и сблъсъка с актуалния проблем за визуалната грамотност в художествено - творчески аспект“ и все по-ясно утвърждаващата се тенденция за „нов тип осъзнаване на понятието репродукция на художествена творба и използването на дигиталните технологии в процеса на създаване на художествени произведения“.

В първа глава е направен теоретичен обзор на въпроси, засягащи изкуството и репродукциите на художествени произведения. Изследвано е отношението оригинал – репродукция – мултиплициране. Проучени са принципите на дигиталното рисуване, като част от дигиталното изкуство. Направен е преглед на европейски и национални стратегии и политики за дигитализиране в сферата на образованието, като е акцентирано на дигитализацията най-вече в контекста на обучението по изобразително изкуство.

Във втора глава е изведена концепцията на методическия модул, който е формиран на базата на проведените предварителни проучвания за процеса на обучение от училището до университета, както и на реализацията на младите специалисти в областта на изкуството.

В трета глава са анализирани резултатите от експеримента.

Дисертационното изследване се основава на идеята за интегриране на дигиталните софтуерни продукти в обучението по изобразително изкуство още от началния етап на обучение.

Разработен е и е апробиран експериментален методически модул – серия от уроци за прилагане на дигитално рисуване, като е отделено специално внимание на значението на репродуцирането в часовете по изобразително изкуство в 4-ти клас на общообразователните училища.

Методическият модул е „ориентиран към допълване на учебната програма чрез въвеждането на дигитален софтуер за рисуване“ и цели повишаване на интереса на учениците и стимулиране на позитивно отношение към съвременните форми в изкуството.

Резултатите от проведения експеримент убедително доказват, че прилагането на дигиталното рисуване в обучението по изобразително изкуство в началния етап на обучение в общообразователните училища води до по-високи резултати и мотивира за работа в съответната област.

Има възможност модулет да бъде усъвършенстван и адаптиран както за ученици в прогимназиален етап, така и за тези, които се обучават в паралелки с профил „Изобразително изкуство“.

Изследването доказва състоятелността на хипотезата и разкрива потенциала на съответния модул за развитие и „надграждане“ в „бъдещи педагогически инициативи, както в традиционното, така и в неформалното образование“.

Изследването е актуално – отговаря на потребностите на практиката и убедително е обосновано и защитено.

За основни приноси на дисертацията считам:

- Прилагането на съвременни методи за възпроизвеждане на художествени произведения при обучението по изобразително изкуство в начален курс;
- Селектирането, проучването, обобщаването и анализа на богат теоретичен материал, включващ преводи на текстове, част от които до момента не са публикувани на български език в научната литература;
- Синтезирането и структурирането на теоретична информация, обвързана с проблемите на въвеждането на ИКТ в обучението по изобразително изкуство, съдържаща се в международни, европейски и национални стратегии за развитие, и в нормативни документи;
- Представянето на същността на дигиталното изкуство и по-конкретно на дигиталното рисуване;
- Разкриването на отношенията оригинал – репродукция – мултиплициране, засягащи идейно-философското им значение в сферата на съвременното изкуство;
- Разработването на оригинална методическа система за педагогическа работа в основното образование, чиято ефективност е апробирана в практиката;
- Формирането на комплекс от критерии и показатели за оценяване успеваемостта на участниците въз основа на придобитите знания и умения и изградените отношения по темата.

Чрез проведения експеримент е доказано, че въвеждането на система от методи, свързани с употребата на дигиталното рисуване, влияе положително върху интереса и мотивацията на учениците и повишава качеството на теоретичните им знания и художествените им умения.

Постигнатите резултати са популяризирани чрез публикации, участия в научни конференции, семинари и изложби.

Приложенията към дисертацията допълват, подкрепят и илюстрират по адекватен начин изследването.

Използваните литературни източници са цитирани коректно.

Докторантката е направила необходимия брой публикации, свързани пряко с темата на дисертационния труд. Това са статия „Дигитална писалка или четка”, публикувана в Електронно списание за наука, култура и образование, брой 5, Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Факултет по начална и предучилищна педагогика, 2016, ISSN 2367-639 и статията „Дигитално рисуване. Провеждане на предварителен експеримент с ученици”, публикувана в Електронно списание за наука, култура и образование, брой 8, Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Факултет по начална и предучилищна педагогика, 2017, ISSN 2367-6396.

Безспорно дисертацията е актуална и засяга значими за съвременното изкуство и обучение по изкуство теми и проблеми.

Научната разработка има основни приноси с предимно практико-приложен характер.

Изследването би могло да послужи като база при бъдещи теоретични и практически проучвания в същата област или в други сродни области.

Представеният автореферат отговаря на изискванията.

Оценката ми за дисертацията и автореферата е положителна.

Убедено предлагам на Майа Борисова Антова да бъде присъдена ОНС „доктор“.

05. 06. 2018 г.

Проф. д-р Лаура Димитрова